

**FACTORS PREDICTING HEALTH STATUS ON FAMILY  
CAREGIVERS OF DEMENTED ELDERLY PATIENTS**

**NAPAPHON RITTEEVEERAKUL**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT  
OF THE REQUIREMENTS FOR  
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE  
(ADULT NURSING)  
FACULTY OF GRADUATE STUDIES  
MAHIDOL UNIVERSITY**

**2005**

**ISBN 974-04-5604-9**

**COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

ปัจจัยที่ทำนายภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้สูงอายุสมองเสื่อม (FACTORS PREDICTING HEALTH STATUS ON FAMILY CAREGIVERS OF DEMENTED ELDERLY PATIENTS)

นภาพร ฤทธิวีรกุล 4536819 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สายพิน เกษมกิจวัฒนา, พย.ค., อุษาวดี อัครวิเศษ, Ph.D.,

รุ่งนรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ, M.D.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของปริมาณการดูแล ความเครียดจากการดูแล ปัญหาการสื่อสาร และรางวัลจากการดูแลต่อภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้สูงอายุสมองเสื่อม โดยใช้ทฤษฎีความเครียดและการเผชิญความเครียดของลาซารัสและโพล์คแมนเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ดูแลหลักของผู้สูงอายุสมองเสื่อมจำนวน 90 รายที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และสถาบันประสาทวิทยา ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2547 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์และให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลและผู้ป่วย แบบสอบถามปริมาณการดูแล ความเครียดจากการดูแล ปัญหาการสื่อสาร รางวัลจากการดูแล และแบบวัดภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (78.9%) มีอายุเฉลี่ย 51.8 ปี สถานภาพสมรส (54.5%) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (32.3 %) นับถือศาสนาพุทธ (94.5%) มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยในฐานะบุตรสาว (47.8%) เหตุผลการเข้ารับบทบาทผู้ดูแลมาจากหน้าที่และความรับผิดชอบ (47.7%) ใช้เวลาในการดูแลเฉลี่ย 12.78 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่ (60%) ไม่มีปัญหาสุขภาพก่อนการดูแล แต่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (73.3%) มีภาวะเจ็บป่วยเกิดขึ้นในระหว่างเข้ารับบทบาทผู้ดูแล ภาวะเจ็บป่วยที่พบ ได้แก่ เครียด วิตกกังวล ปวดเมื่อยร่างกาย อารมณ์เสีย หงุดหงิด ปวดศีรษะ นอนไม่หลับ เหนื่อย อ่อนเพลีย กลุ่มตัวอย่างประเมินปริมาณการดูแลอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเล็กน้อย (mean = 46.16, SD. = 10.36, Skewness = -.012) มีความเครียดจากการดูแลและปัญหาในการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (mean = 89.38, SD. = 36.25, Skewness = 1.029; mean = 7.52, SD. = 4.23, Skewness = .845 ตามลำดับ) ขณะที่รางวัลจากการดูแลและภาวะสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (mean = 64.23, SD. = 22.28, Skewness = -.487; mean = 2467.89, SD. = 506.398, Skewness = -.374 ตามลำดับ) ความเครียดจากการดูแลและปัญหาการสื่อสารร่วมทำนายภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลได้ร้อยละ 27.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรประเมินภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล โดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาสุขภาพก่อนเข้ารับบทบาทเป็นผู้ดูแล วางแผนร่วมกับสมาชิกในครอบครัว บุคลากรทีมสุขภาพในการลดความเครียดจากการดูแล ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ให้คำปรึกษาแก่ญาติผู้ดูแลที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้ญาติผู้ดูแลคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดีและมีศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

106 หน้า ISBN 974-04-5604-9

**FACTORS PREDICTING HEALTH STATUS ON FAMILY CAREGIVERS OF  
DEMENTED ELDERLY PATIENTS**

NAPAPHON RITTEEVEERAKUL 4536819 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: SAIPIN KASEMKITWATTANA, D.N.S., USAVADEE  
ASDORNWISED, Ph.D., RUNGNIRUN PRADITSUWAN, M.D.**ABSTRACT**

The purpose of the study was to investigate the influence of amount of care, strain from direct care, communication problems, and rewards of caregiving on health status of family caregivers of elderly patients with dementia based on the conceptual framework of Lazarus and Folkman (1984). The subjects were 90 primary caregivers who took elderly patients with dementia to receive treatment at the out-patient department of King Chulalongkorn Memorial Hospital and the Prasat Neurology Institute between January to June 2004. The instruments used in data collection were composed of the demographic characteristics questionnaire, the amount of care questionnaire, the strain from direct care questionnaire, the rewards of caregiving questionnaire, the communication problems questionnaire, and the SF-36 health survey questionnaire. As for data analysis, descriptive statistics, Pearson's product moment correlation, and multiple regression analysis were employed.

The findings revealed that the family caregivers were between 24 and 78 years old (78.9%), with the average age of 51.82 years, were married (54.5%), held an undergraduate degree (32.3%), were Buddhists (94.5%), and were daughters of the elderly patients with dementia (47.8%). The main reason for performing caregiving was duty and responsibility (47.7%), and they spent an average of 12.78 hours per day providing care. Also, the subjects did not have any health problems before performing caregiving (60%), but close to three-quarters (73.3%) developed some form of health problem after caregiving including stress, anxiety, aching, moodiness, headache or dizziness, sleeplessness, and exhaustion. In addition, the subjects assessed the amount of care at a rather high level (mean = 46.16; SD = 10.36, Skewness = -.012), strain from direct care and communication problems at a rather low level (mean = 89.38; SD = 36.25, Skewness = 1.029 and mean = 7.52; SD = 4.23, Skewness = .845, respectively), and rewards of caregiving and health status at a rather high level (mean = 64.23; SD = 22.28, Skewness = -.487 and mean = 2467.89; SD = 506.398, Skewness = -.374, respectively). Both strain from direct care and communication problems were the predictors to influence health status of family caregivers' ( $R^2 = 27.4$ ,  $p < .05$ )

Based on these findings, it is recommended that nurses should assess the health status of family caregivers, especially those who suffer from a health problem before performing their caregiving duty. Also, nurses should work collaboratively with family members and healthcare teams to reduce stress, promote communication skills, and offer consultation to family caregivers with a risk of health problem so as to enable family caregivers to maintain their health status and potential to effectively provide care to elderly patients with dementia.

**KEY WORDS: AMOUNT OF CARE / STRAIN FROM DIRECT CARE /  
REWARDS OF CAREGIVING / COMMUNICATION PROBLEMS/  
HEALTH STATUS / FAMILY CAREGIVERS**

106 P. ISBN 974-04-5604-9